

TÜRK SOSYOLOJİSİ VE TARİH İLİŞKİSİ ÜZERİNE: BAYKAN SEZER'DE BATICILAŞMA ELEŞTİRİSİ VE DOĞU-BATI ÇATIŞMASI GÖRÜŞÜ

Ertan Eğribel-Ufuk Özcan

Sosyoloji, tarihi birikimden yararlanarak sorunlara çözüm getirme çabasıdır. Günümüz sosyolojisinin açmazları, bilim kimliği ile ilgili kuşkulardan ve sosyolojinin tarihle kurduğu ilişkinin sınırlılığından kaynaklanmaktadır. Sosyoloji ile tarih ilişkisi ve ortaklığı her iki bilim açısından da sıradan bir konu değildir. Bir yerde birbirinin gereğini, ön koşulunu oluşturmaktadırlar. Türkiye’de sosyolojinin geleneksel Doğu tarih anlayışından koparak yeni tarih anlayışını benimsemesi aktarmacı bir özellik kazanmasına yol açmıştır. Üstelik yanlış değerlendirilen kendi toplum tarihimiz olmaktan önce Batı tarihi olmuştur. Bu nedenle günümüz sosyoloji tartışmaları karşısında tavrımızı ortaya koymak ve Baykan Sezer sosyolojisinin özgünlüğünü belirlemek tarih ile sosyoloji ilişkisini değerlendirmekten geçmektedir. Türk sosyolojisinin başlangıçtan itibaren tarih ile ilişkisi özellikli bir ilişkidir. Batı açıklamaları geçerli olsa bile Türk toplum tarihinden bu yönde yararlanma çabası önemli olmuştur. Sosyoloji-tarih ilişkisi yalnızca Türk sosyolojisinin bir özelliği değildir. Geçmişten bugüne sosyolojinin tarihle ilişkisi toplum olaylarını ele alma ve değerlendirmede belirleyici olmuştur. Bu ilişki sosyolojinin bilim kimliği ile yakından ilgilidir. Sosyolojide yöntem sonuçta belli bir tarih görüşüdür. Sosyoloji-tarih ilişkisi XIX. yüzyılda gündeme gelmiştir. Konu ile ilgili tartışmaların başlangıcında Batı sosyologları vardır. Sosyoloji öncesinde de belli bir tarih bilinci vardır. Ancak sosyoloji tarih ile kurduğu yeni ilişki sayesinde geleneksel tarih anlayışını eleştirerek bilim kimliğini kabul ettirmiştir. Sosyoloji bilim olarak kendini örgütlerken modern tarih görüşü üzerinde de etkili olmuştur. Sosyolojinin tarih bilgisini gündelik yaşamda yararlanılabilir biçime dönüştürmesi toplumun ve tarihin yasalarını keşfetmesi ve bu yasalara bağlanması aracılığıyla. Sosyoloji-tarih ilişkisi bu açıdan gündeme gelmiştir. Sosyoloji modern toplum ve tarih anlayışı-

nın biçimlenmesinde etkili olduğu için sosyoloji-tarih ilişkisi adeta içice geçmiştir. Ancak bu ilişkinin sosyolojinin kuruluş koşullarından kaynaklanan belli sorunları vardır. Sosyoloji XIX. yüzyılda Batı dünya egemenliği koşullarında, olayların gelişim seyrine Batı'nın kaygı ve çıkarlarına uygun bir açıklama getirmiştir. Batı'nın üstünlüğü anlayışı çerçevesinde, XIX. yüzyıl öncesi geleneksel tarih anlayışına da olumsuz yönde yaklaşmıştır. Bu nedenle sosyoloji-tarih ilişkisi ve ortaklığından söz edilmesine rağmen her iki bilim arasında farklılıklar öne çıkarılmıştır.

Sosyoloji tarih ilişkisinin XIX. yüzyılda Batı üstünlüğüne dayalı olarak kurulması dönemin sorunlarının anlaşılması ve çözümü ile sınırlı kalmamıştır. Batı üstünlüğü ve çıkarlarının XIX. yüzyıl öncesi toplum tarihine yönelik olarak genelleştirilmesiyle (Batı toplum ve tarihinin evrenselleştirilmesi) Batı-dışı toplumlar kendi tarihi miraslarından günümüz sorunlarının anlaşılması ve çözümünde yararlanamaz hale gelmişlerdir. Günümüz sorunlarının tarihsel kaynağı olarak geri kalmışlık, Doğu toplumu özellikleri taşımak gösterildiği için toplum ve tarihimiz horlanmış, tarihi birikimimizden yararlanmamız mümkün olmamıştır. Türk sosyolojisinin en önemli konu ve sorununun Batılaşma olması rastgele bir olay değildir. Sosyolojimizden beklenen Batı'yı izlemek, Batı hazır reçetelerine, kalıplarına göre günümüz sorunlarına açıklama ve çözüm önermekten başka bir şey olmamıştır. Genelleşen bu bakış açısının ilk sonucu, Türk sosyolojisinin kendi toplum ve tarihine, coğrafyasına yabancılaşması olmuştur. Sosyologlarımız Batı toplum ve tarihini aktarma çabasında başarılı olsalar bile günümüz sorunları üzerinde geçerli bir açıklama ve çözüm sahibi değillerdir. Baykan Sezer'in "Batılaşma" ya da "Batılılaştırma" yerine "Baticılaştırma" kavramını tercih etmesinin nedeni Batı yanlısı olmamıza rağmen Batı çıkarlarını ve çözümünü paylaşmamamız nedeniyledir. Baykan Sezer sadece Baticılaştırma eleştirileriyle veya Batı toplum ve tarihinin genelleştirilmesine karşı çıkmakla kalmamıştır, aynı zamanda sosyoloji anlayışı gereği Batı'yı da açıklayan/kapsayan yeni bir tarih görüşünün savunucusu olmuştur. Doğu-Batı çatışması görüşü, günümüz sorunlarının çözümünde Türk toplum tarihinden yararlanmamız açısından sosyolojinin temeline konulmuştur. Bu yönüyle Baykan Sezer kendisine bağlı bütünsel bir kurama ve tarih anlayışına sahip ender sosyologlardan biridir. Sosyolojinin temellerinin tartışıldığı, bilim olarak varlığının sorgulandığı günümüzde Baykan Sezer'in sosyoloji ile tarih arasında kurduğu bu ilişki sosyolojiye bilim kimliğini ve onurunu yeniden kazandıracak önemdedir. Bu önem sosyoloji ve tarihe Batı'yı dışlamadan, Doğu toplumlarının birikimini katmasından kaynaklanmaktadır.

Türkiye'de sosyolojinin bugünkü sorunları sosyoloji ile tarih arasında kurulmak istenen ilişkinin yanlışlığından kaynaklanmaktadır. Elbette bu durum sosyoloji ile tarih arasında ilişkinin geçerliliğinden kuşku duymamızı gerektirmez. Sosyoloji-tarih ilişkisinin geçersizliğini savunmak yerine sosyolojiyi tarih ile kurduğu ilişkinin yanlışlarından arındırmak, bu ilişkiyi doğru bir biçimde temellendirmek esas kaygı olmalıdır. Baykan Sezer sosyolojisi, Doğu-Batı çatışması görüşü

bu nedenle belirli konularla sınırlı herhangi bir görüş değildir; tarihi akışı anlamlandırmamızı ve sorunlar üzerinde etkili olmamızı sağlayacak temel bakış açısını oluşturmaktadır. Baykan Sezer'in Batıcılığa eleştirilerini ve sosyolojiye yaptığı katkısı bu düzeyde ele almak gerekir. Sosyolojinin bir bilim olarak kendi tanımını ve örgütlenmesini başarması öncelikle kendi tarihimiz yanında Batı tarihini de doğru değerlendirmekten geçmektedir. Sosyolojinin XIX. yüzyıldan bu yana belli bir serüveni olmasına karşılık sosyoloji henüz oluşumunu tamamlamış bir bilim değildir. Sosyolojinin halen günümüzde de kendi üzerinde tartışmayı sürdürmesi, yöntem sorunlarının sosyolojinin en önemli konusu olması bu nedenledir. Sosyolojinin başlangıçta tarih ile kurduğu ilişkinin (Batı toplum modelini evrenselleştiren toplumsal-tarihsel gelişme ve ilerleme anlayışının) yanlışlığından, sorunlarından yola çıkarak toplumu ve tarihi reddetmek yerine, bu ilişkinin günümüz sorunlarının çözümünde kullanılır yeni bir biçime dönüştürmesi zorunluluğu vardır. Bu nedenle sosyolojinin XIX. yüzyılda Batı'da ortaya çıkış koşulları yanında tarih ile ilişkisinin de yeniden değerlendirilmesi gerekir.

Batı sosyolojisi Batı sorunlarının çözümüne yönelik olarak biçim kazanmıştır. Batı'nın kendi toplum ve tarihini evrenselleştirirken geliştirdiği tasarım, Doğu toplumlarının sorunlarının da Batı'nın öncülüğü çerçevesinde çözüleceği anlayışına dayalıdır. Gerçekte Batı'ya üstünlük atfeden bakış özcü açısının bir sonucu olarak XIX. yüzyıl öncesi dünya tarihi aşılmış görülmekte, Batı'nın XIX. yüzyılda elde etmiş olduğu dünya egemenliği mutlaklaştırılmaktadır. Batı, sürdürmekte olduğu üstünlük ve egemenliğe dayanarak, içinde yaşadığımız dünyanın sorunlarının açıklanmasını ve çözümünü tekelinde tuttuğu inancını yaymaktadır. Kendi içindeki çelişki ve çatışmaları çözümlediğinde tarihten yararlanma ve tarih bilgilerini gündelik yaşamda kullanılır bir biçime dönüştürme kaygısından da vazgeçecektir. Sosyoloji günümüzde tarih ile ilişkisinden ve ortaklıktan söz etmek yerine, toplumun kendi sorunları üzerinde etkili olma çabasından uzaklaşmıştır; bu nedenle sosyoloji kendi özellikleri ve farklılığı içinde sınırları olan, uzmanca, teknik bir uygulama olarak tanımlanmaya çalışılacaktır. Sorunların tarihi akış içinde ele alınması ve çözümü yönünde toplum ve tarihten yararlanılması söz konusu olmayacaktır. Günümüz güç dağılımı ve Batı'nın kazanmış olduğu üstünlük ve denge içinde sosyoloji açıklamaları Batı tarafından belirlenmiştir. Türkiye'de sosyoloji, tarih ile kurmuş olduğu yanlış ilişkinin yanında Batı sosyolojisine bağımlılığı nedeniyle de sınırlılıklar taşımaktadır. Tarihin önemsiz hale gelmesiyle giderek gündelik sorunlar üzerinde etkili olmada Batılılaşma çabası da önemsiz görünecektir. "Pür sosyoloji" anlayışı ile Batı sosyolojisinin aktarılması önemli olsa da artık daha dar bir çerçevede yüzeysel çözümler elde etme çabası öne çıkmıştır. Her iki halde de sonuçta Türk toplum ve tarihi ile bütünleşmek ve yararlanmak önemli olmaktan çıkmaktadır. Artık Batı sorunlarına ortak olmanın veya kısmi çözümler aramanın dışına çıkılamadığını söylememiz mümkündür. Bu durum, daha başlangıçta Batı sosyolojisini izlemekte ve aktarmakta kendisini görevli saymış Türk sosyolojisini önemli

sorunlarla karşı karşıya bırakmaktadır. En başta Türk sosyologlarının dünya ve Türkiye'nin sorunları üzerinde tarihi miraslarından yararlanmaları, toplum adına söz söyleme imkanı ortadan kalkmaktadır. Batı sosyolojisini yakından izlemekte esas amaç Batı sorunlarıyla bizim sorunlarımız arasında belli benzerlikler kurmak, "Türkiye'ye özgü toplumsal değişme"yi açıklamak olmasına rağmen bu yönde bir ortaklıktan söz etmek de giderek mümkün olmamaktadır. Batı dünya egemenliğinin mutlaklaşması ve tartışılmaması tarihin ve sosyolojinin gözden düşmesine yol açmıştır. Bu nedenle günümüzde Doğu ve Batı toplumlarının benzerliğinden, sorunların ortaklığından da söz eden kalmamış gibidir. Sosyolojinin tarihten bağımsız bir biçimde bilim kimliği yüceltilerek "bilimin tartışılmazlığının" arkasına sığınmak daha elverişli bir yol olarak görünmektedir. Bu çalışmaların geçerliliği düzenin mutlaklaşması ve sorunların aşılmasız görünmesinden kaynaklanmakta, sosyologlar giderek verili düzenin/iktidarın savunucusu "memur sosyologlara" veya "partili bürokratlara" dönüşmektedir. Türkiye'nin en eski sosyoloji bölümünün veya "yeni nesil üniversitelerin" düştüğü durum budur.

Sosyoloji bir bilim olarak Batı dünya egemenliği koşullarında geleneksel toplum ilişkilerinin tasfiyesi ve Batı çözümünün evrenselleştirilmesine dayalı olarak ortaya çıkmıştır. Klasik sosyolojinin öncüleri farklı görüşler öne sürseler bile modern toplum tipini ele almışlardır. Comte, Marx, Durkheim, Weber gibi sosyolojinin öncü-kurucularının etkisi günümüzde de sürmektedir. Sosyolojinin kuruluş döneminde ortaya çıkan açıklamalar çeşitli yönleriyle eleştirilse bile günümüz sosyoloji kuramlarını etkilemeye devam etmektedir. XIX. yüzyıl Batı dünya egemenliği temelinde değişmeden toplumlar arası ilişkilerde yeni düzenlemelerin, örgütlenmelerin mümkün olması, Batı egemenliğinin pekişmesi, öncü sosyologların açıklamalarını sorgulamaya, farklı yönlerini ortaya koymaya izin vermektedir. Doğu-Batı ilişkilerinde ortaya çıkan yeni denge/sizlik içinde Batı-dışı toplumların modernleşme, çağdaşlaşma yönündeki girişimleri artık Batı tarafından sorgulanmaktadır. Batı-merkezci, pozitivist, evrenselci, ulusalcı vb. toplumsal değişme ve ilerleme açıklamaları yerine, gündelik yaşam, kent, bürokrasi, tüketim, iletişim, kimlikler, kaos, moda gibi geçmişte marjda kalan konular ve kavramlar tarihten/bütünden bağımsız olarak merkeze çekilmiştir. Batılılaşma veya yerine ikame edilen küreselleşme Batı'nın empoze ettiği dünya egemenlik ilişkilerine gönüllü-gönülsüz uyum kurma çabasıdır. Batıcılışma Doğu halklarının bir seçimi değildir; Batı dünya egemenliğinin bir gereği olarak Batı tarafından gündeme getirilmiştir. Batı'nın Doğu toplumlarıyla kurduğu ilişkilerin özelliklerine göre Doğu'da çeşitli Batıcılışma girişimleri vardır. Doğu'da Batıcılışma girişimleri ile başlayan toplumsal değişme sonrasında toplumun Doğulu kimliği de savunulamaz hale gelmiş, kimlik bunalımı ile çözülme, çürüme genel bir eğilim haline gelmiştir. Türkiye'de Batılılaşma eleştirilerine rağmen Batı üstünlüğünü paylaşma, Batı'yı izleme devletin ve aydınların temel yönelişidir. Devletin Batı ile ilişkilere uygun yenileşme girişimine rağmen toplumun Batı kimliği alması söz konusu olmamıştır. Bu neden-

le üstünlük atfedilen Batı değerleri yanında, bazı Batı değerlerinin eleştiri konusu olmasında bir çelişki görülmemiştir, kendi değerlerimiz ile Batı değerlerinin uyumundan veya birbirine aşılanmasından söz edilmiştir. Batıcılığa karşı tepki olmanın ötesinde toplum tarihimize dayalı yerli tavır, Doğu halkları adına karşı çıkış Kemal Tahir ile ortaya konmuştur. Baykan Sezer aynı dönemde bu görüşleri sistemleştirerek sosyoloji alanında kullanılacak, paylaşılabilecek bir yöntem anlayışına dönüştürmüştür.

Batı sosyolojisinin tarih ile kurduğu ilişki tek yönlü ve tek boyutludur. Tarihi Batı tarihiyle sınırlı tutmak yanında, (Batı tarihinin evrenselliği eleştirisiyle) tarihten vazgeçmek de aynı olayın bir başka görünümüdür. Her biçimde de tarih ile ilişki kurmamız ve günümüz sorunları üzerinde tarihi mirasımızdan yararlanarak etkili olma imkanı bulunmamaktadır. Batıcılığa savunusuyla Batıcılığa eleştirisi arasında bu açıdan temelde bir karşıtlık yoktur. Her iki durumda da tarihten yararlanmak, çıkarlarımızdan söz etmek ve öngöründe bulunmak mümkün değildir. Bu yüzden Türk sosyolojisinin önündeki en önemli sorunu kendi toplum ve tarihiyle günümüz sorunları üzerinde etkili olacak biçimde ilişki kuramamaktır. Toplumlar arası ilişkiler içinde kendi sorunlarımıza uygun, kendi sorunlarımıza çözüm bulmamıza izin veren bir bakış açısı toplum çıkarlarımızı ifade etmemize de izin verecektir. Bu elbette dar toplum çıkarlarının savunulması, Batıcılığa eleştirisiyle tarih ile tek yönlü, tek boyutlu bir ilişki kurulması anlamına gelmemektedir. Batı tarihinin evrenselliğinin eleştirisiyle, mevcut Batı dünya egemenliğini tartışmadan dar toplum çıkarlarını / kimliğini savunmak bir başka çözümsüzlük ve açmaza ortak olmaktan başka bir anlam taşımamaktadır. Batıcılığa serüveninin geçersizliği Batı ile özdeşleşmemizi mümkün kılmamaktadır. Ancak günümüzde sosyolojinin kuruluş koşullarını belirleyen Batı dünya egemenliği etkisini sürdürmekte, günümüz açıklamalarını da belirlemeye devam etmektedir. Yeni dünya düzeni olarak da adlandırılan Amerikan eksenli küreselleşme anlayışı sosyoloji açıklamalarından yararlanarak ortaya çıkmadığı gibi sosyoloji açıklamalarına da gerek duymamaktadır. Tarih konusu üzerinde durmak verili dünya egemenliğinin sorgulanmasını getireceği için bu tür açıklamalara da kuşku ile bakılmaktadır. Verili düzenin geçersizliği, ancak yeni bir aşamanın da mümkün olmamasıyla tarih açıklamaları yanında günümüz gerçekliği de sorgulanamaz hale gelmiştir. Tarihe duyulan kuşkunun (geçmiş açıklamaların getirdiği yanlışlıklar nedeniyle) sosyoloji dışında geniş kesimler tarafından da antici-kendiliğindenlik olarak paylaşılması, gündelik yaşamla sınırlı konu ve sorunlar üzerinde (yüzeysel bir biçimde) durulmasına neden olmaktadır. Sokağa duyulan ilgi de bu yüzeyselliği paylaşmaktadır. Bu, geçmişten daha dar bir anlayışın savunulmasıdır. Tarihin reddine ve toplum güçlerinin etkinliğine duyulan inançsızlık ile Batı tarihinin tek yönlü, tek boyutlu açıklamalarının benimsenmesi arasında temelde bir çelişki yoktur.

Günümüz sosyolojisinin açmazı toplum ve tarihi gelişmeyi bütünsel düzeyde kavramaktan vazgeçmesi, sorunların çözümünde toplum güçlerinin tarihi akış

içinde etkili olmasını sağlamamasıdır. Batı tarihinin eleştirisiyle tarihten vazgeçmek verili koşullara teslim olmaktan başka bir sonuç vermemektedir. Günümüz toplum sorunlarını anlamak ve aşmak istiyorsak tarihi gelişme ve değişmeyi savunmak kaçınılmazdır. Bunun için önce Batı tarihini de kavrayacak ve dünya tarihinin taraflarından birini reddetmeden tümüyle kapsayacak bir görüşe sahip olmak gerekir. Batı'nın bu anlamda günümüzde bir kaygısının olmamasını anlamak mümkündür. Batı'nın kaygısı artık olayların kavranması, açıklanması değildir; eline geçirmiş olduğu dünya egemenliğini mutlaklaştırmak, bu egemenlik aracılığıyla tarihe (açıklamaya) gerek duymadan Doğu ile ilişkilerin denetimi elinde tutmaktır. Bu nedenle bütünsel bir bakış açısına (kurama) gerek duymamaktadır. Her bütünsel kuram sonuçta olaylar karşısında tarihe dayalı bir tavır almak ve olayları değerlendirmekten, önem sırasına göre dizmekten başka bir şey değildir. XIX. yüzyılda sosyoloji ile tarih arasında ortaklıktan söz edilmesi, geleneksel tarih anlayışından kopuş, Batı merkezli bütünsel bir dünya görüşüne ve etkinliğe duyulan ihtiyaç nedeniyeldir. Böylece Batı-dışı toplumlar karşısında üstünlük kazanmak, tarihi burjuvazinin çıkarları yönünde yönlendirmek amaçlanmıştır. Artık olayların açıklanmasının değil, dünyayı değiştirmenin önemli olduğundan söz edilmiştir. Sosyolojinin ve bilimsel sosyalizmin ortaya çıkmasına neden olan da bu akımdır. Teori ile eylem birliğinden de bu anlaşılmıştır. Açıklamaların sınırlanması, ama bütünsel yöntem savunusu bu nedendir. Yeri geldiğinde Batı'nın kendi üstünlüğüne duyduğu güven ile bütünsel kuram (tarih savunusu) da önemli olmaktan çıkacaktır. Ayrıca Batı'nın elde etmiş olduğu bütün üstünlüğe, dünya egemenliğine karşılık Batı'nın tarih içindeki konumu sınırlıdır. Bu sınırlılık nedeniyle Doğu'yu da kapsayan, açıklayan bütünsel bir tarih anlayışını savunması mümkün olmamıştır. Bu nedenle Batı mevcut dünya egemenliğini pekiştiren, yaygınlaştıran, uygulamaya dönük, tek yönlü, tek boyutlu açıklamaları benimsemiştir. Batı'nın Doğu'yu da kapsayacak biçimde bütünü temsil etmesi, farklı çıkarları savunması söz konusu değildir. Batı kendi çıkarlarını evrenselleştirmesine karşılık taraflardan biri olarak kalmış, ne geçmişte, ne de XIX yüzyıl sonrasında kendi kimliğinden vazgeçmemiştir.

XIX. yüzyılda Batı dünya egemenliğinin vermiş olduğu üstünlükle kendi kimliğini evrenselleştirmiş olmasına rağmen Batı'nın Doğu karşısındaki konumunda bir değişiklik söz konusu değildir. Batı'nın XIX. yüzyıl öncesi tarihini kapsayacak biçimde toplum modelini ve tarihini genelleştirmesi Doğu karşısında elde ettiği geçici denge ve durumu geçmişe yaygınlaştırmak yoluyla kendi egemenliğini yayma ve mutlaklaştırma girişimi olmaktan ileri gitmemiştir. Geleneksel tarih eleştirisi bu açıdan önemli olmuş, sosyolojinin modern tarih anlayışı çerçevesinde geleneksel tarih anlayışı ve tarihçiliği horlanmıştır. Batı toplumlar arası ilişkilere katılmış, taraflardan biri olarak bundan büyük yararlar sağlamış olmasına karşılık Batı zenginliğinin kaynağı hiçbir dönemde kendisi olmamıştır. Batı, Doğu ile ilişkileri sayesinde tarihe katılmıştır; tarihte gösterdiği ilerleme Doğu ile ilişkilerini geliştirme

ve bu ilişkilerde egemenliği elde etmekle sınırlıdır. Batı'da tarihi gelişmenin içeriğini oluşturan Batı içi çelişki/çatışmalar ve buna bağlı olarak ortaya çıkan çeşitli merkezler Doğu ile ilişkiler tarafından belirlenmiştir. Roma İmparatorluğu'ndan bu yana Batı dünya egemenliği Batı kimliğinin ayrılmaz bir parçasıdır. Batı için mesele Doğu ile ilişkilerde denetimi ele geçirmek, ilişkilerin denetiminin getirdiği sonuçlardan yararlanmaktır. Buna karşılık Batı'nın Doğu ile ilişkilerinin kaynağını kavraması söz konusu olmamış; Batı ilişkilerin denetimini ele geçirmekle yetinmiştir. Batı'nın Doğu karşısında temel konumu ve rolü temelde değişmemiştir. Doğu ile tarihte kurduğu ilişkilerin (denetim ve soygunun) dışına çıkarak yeni bir dünyanın yaratıcısı olması, kimliğini değiştirmesi, kimliğinden vazgeçmesi mevcut şartlar altında mümkün değildir. Bu durum Batı sosyolojisinin tarih ile kurduğu ilişkiyi sınırlamaktadır. Sosyolojinin tarih ile ilişkisi bizim de savunduğumuz bir gerekliliktir. Ancak modern tarih anlayışı veya günümüz postmodern tarih tezleri ile ne dünya tarihinin kavranması, ne bugün ile geçmiş arasında geçerli bir ilişki kurulması, ne de gelecekle ilgili perspektiflerin oluşturulması söz konusu değildir. Sosyolojide yöntem veya tarih perspektifine ilişkin sorunlar günümüz Batı dünya egemenliği çerçevesi içinde çözümlenmek istenmektedir. Yakın bir geçmişe kadar klasik sosyoloji geçmiş, bugün ve gelecek arasında bir bütünlük oluşturma çabasını yansıtmaktaydı. Bu bütünlüklü bakış açısı her durumda Batı'ya üstünlük atfediyordu. Son dönemde ise Batı'ya veya modernleşmeye yönelik eleştiriler sosyolojide ve genel olarak sosyal bilimlerde revaç bulmaktadır. Ancak bu eleştiriler Doğu-Batı çatışması içine yerleştirilmediğinde, Batı modernliğinin uygulamada yanlışlıklarının bilgiççe gündeme getirilmesinden öteye gitmemektedir. Buna bağlı olarak Türk toplum tarihinin mirası da Batı içi denge içinde ortaya çıkan sorunlar dahilinde ele alınmaktadır. Her şeyden önce bu bakış açısı yeni gelişmeleri görüp kestirmemize izin vermemektedir. Burada sorun Türkiye'de sosyolojinin de geleneksel Türk toplum ve tarih anlayışı ile ilişki kurmak yerine Batı çözümüne üstünlük atfederek aktarmacı bir nitelik kazanması, kendi toplum ve tarihine Batı kalıplarıyla yaklaşmasıdır. Bu anlayışın dışına çıkılması Baykan Sezer sosyolojisi aracılığıylaadır. Baykan Sezer Batıcılığa eleştirilerini Doğu-Batı çatışması çerçevesine yerleştirerek, Batı ile farklılığımızın ötesinde, Doğu adına kendi toplum mirasımızdan yararlanmaya izin veren bir bakış açısını gündeme getirmiştir. Baykan Sezer sosyolojisi veya tarih anlayışı/tezi Doğu-Batı çatışması içinde geçmişi ve bugünü kapsadığı gibi yeni gelişmeleri de görüp kestirmemize, gelişmelere aktif olarak katılmamıza imkan sağlamaktadır. Doğu-Batı çatışması dünyayı, toplumları ve ilişkileri kavrama ve ileriye dönük sonuçlar çıkarma açısından üstünlük taşımaktadır. Günümüzde Doğu-Batı çatışması görüşüyle Türk sosyolojisi daha geniş bir çerçeve içinde kendini ve dünyayı kavrayıp açıklayabilecek bir konumdadır. Yalnızca Türkiye'nin değil dünyanın sorunları konusunda da söz söyleme çabasıındadır. Sosyoloji ve tarih arasında ortaklık ilişkisinin bu çerçevede kurulması dünya sorunlarının çözümünde tarafların katkılarını ortaya koymasına imkan verecektir.